

N:o 61.

Uppläst och godkänd hos Första Kammaren den 12 Maj 1869.
— — — — Andra Kammaren den 12 — —

Riksdagens underdåniga Skrifvelse, angående anslag till fortsättande af arbetena å Nordvestra stambanan samt för uppförande af stationshus i Stockholm.

(Stats-Utskottets Utlåtande N:o 65 och Memorial N:o 94.)

S. A. K.

För arbetenas fortsättande å nordvestra stambanan mellan Carlstad och Arvika under år 1870 har Eders Kongl. Maj:t uti Sin nådiga Proposition angående Statsverkets tillstånd och behof föreslagit, att Riksdagen måtte anvisa 3,100,000 R:dr.

Af det samma Proposition bifogade utdrag af Statsråds-protokollet öfver Civilärenden har Riksdagen inhemtat, att kostnaden för fullbordande af nordvestra stambanan uti de för sednaste Riksdag framlagda beräkningar upptogs till 9,270,000 R:dr, hvaraf Riksdagen anslog att under innevarande år utgå 3,090,000 R:dr, så att derefter skulle återstå ett belopp af 6,180,000 R:dr. Samma protokoll upplyser vidare, att sedan Styrelsen öfver Statens jernvägsbyggnader uti underdånig skrifvelse den 7 December 1868 hemställt, att då alla försök misslyckats att genom en förbättrad utstakning af linien från Skåre, 22,818 fot norr om Carlstads bangård, öfver Harsäter till Brunsbergs bruk i närheten af sjön Wermelen, i någon betydligare mån nedsätta de dryga anläggningskostnaderna på denna linie, Eders Kongl. Maj:t måtte medgifva, att banan blefve dragen i en mera sydlig riktning från Skåre öfver Carlslund, Prestbol, Boda och vester om sjön Sevelen till Brunsberg, samt genom ett särskildt sidospår förenad med Frykarnes vattendrag, så har Eders Kongl. Maj:t under den 18 i samma månad godkänt detta förslag samt anbefallt Styrelsen att angående riktningen af ett sidospår till nämnda vattendrag afgifva

underdånigt förslag. Genom denna förändring skulle, enär berörda sidospår, hvars längd komme att utgöra 12,000 å 14,000 fot, icke behöfde trafikeras under den del af året, då berörda vattendrag genom is vore för seglation stängd, eller vid hvarje tåg om dagen under den öfriga delen af året, de fördelar vinnas, att, utom det att banan erhöle förmånligare lutnings- och krökningsförhållanden, den del deraf, som ständigt komme att trafikeras, blefve med 10,477 fot förkortad samt att, efter afdrag af 250,000 R:dr för sidospårets anläggning, en besparing i kostnaden för banans byggande beräknats ändock skola uppkomma af 325,340 R:dr.

Med anledning af den sålunda förändrade riktningen af nordvestra stambanan, har inom Riksdagen framställning blifvit gjord, att af det anslag, som för nordvestra stambanans fortsättande komme att anvisas, och hvaraf Eders Kongl. Maj:t afsett 250,000 R:dr till ett sidospår från stambanan till Frykarnes vattendrag, nämnda belopp i stället må, om Eders Kongl. Maj:t pröfvade lämpligt, användas till understöd åt det bolag, som kunde komma att bilda sig för anläggande af en jernväg från nordvestra stambanan förbi Fryken till trakten af Dejefors.

I sammanhang härmed har Riksdagen tagit under öfvervägande en inom Riksdagen väckt motion, i hvilken, under förutsättning af Riksdagens bifall till det anslag af 3,100,000 R:dr, som Eders Kongl. Maj:t äskat för fortsättning af arbetena å nordvestra stambanan, blifvit föreslaget, att Riksdagen måtte anvisa 1,000,000 R:dr deraf, att utgå redan innevarande års sommar, att användas för ifrågavarande jernvägsarbeten i och för beredande af sysselsättning och lifsmedel åt den stora befolkning, som i anseende till fjolårets missväxt och deraf befintlig nöd i landet icke på annat sätt kan bereda sig arbetsförtjenst.

Med bifall till hvad sålunda blifvit föreslaget, har Riksdagen beslutat:

1:o att, till fortsättande af arbetena å nordvestra stambanan mellan Carlstad och Arvika, för år 1870 till Eders Kongl. Maj:ts disposition anvisa ett anslag af Tre millioner etthundratusen Riksdaler, hvarutaf dock Eders Kongl. Maj:t må ega att redan under innevarande år förskottsvis för ändamålet använda En million Riksdaler.

2:o att utaf detta anslag ett belopp af Tvåhundrafemtiotusen Riksdaler må, om Eders Kongl. Maj:t så pröfvar lämpligt, användas till understöd åt det bolag, som kan komma att bildas för anläggande af en jernväg från nordvestra stambanan förbi Fryken till trakten af Dejefors, under vilkor:

A) att detta bolag före den 1:sta nästkommande November genom kontrakt förbinder sig att, mot erhållande af berörda 250,000 R:dr såsom anslag utan återbetalningsskyldighet, i öfverensstämmelse med fastställd arbetsplan och under iakttagande af de föreskrifter, som för arbetets utförande för öfrigt kunna meddelas, icke allenast anlägga och inom den tid, Eders Kongl. Maj:t eger bestämma, fullborda, utan ock derefter för allmänna trafiken och för all framtid underhålla berörda jernväg, hvilken skall ledas till tjenlig lastplats vid sjön Nedre Fryken samt byggas af lika spårvidd som nordvestra stambanan;

B)

B) att för medlens lyftning, som må ega rum efter 1870 års ingång, aflemnas af Eders Kongl. Maj:t godkänd säkerhet för arbetets utförande och fullbordande, i enlighet med det uppgjorda arbetskontraktet;

C) att bolaget underkastar sig den kontroll och tillsyn, som Eders Kongl. Maj:t finner för godt föreskrifva, på det att arbetena må varda i öfverensstämmelse med vederbörligen fastställda planer utförda samt att vid verkställigheten godkända arbetsmetoder följas och fullgoda materialier användas;

D) att, i den mån som vägen varder fullbordad och till allmänt begagnande upplåten, bolaget skall vara skyldigt att, mot den ersättning, Eders Kongl. Maj:t pröfvar skäligt bestämma, på densamma fortskaffa trupper och allmänna posten samt ombesörja alla andra för Kronans eller det allmännas räkning ifrågakommande personal- och varutransporter; hvarjemte det skall åligga bolaget att, utan ersättning, medgifva anbringande längst efter nämnda jernväg af elektriska telegraflinier med hvad dertill hörer;

E) att afgifterna för passagerare- och varutrafiken å oftanämnda jernväg icke må öfverstiga beloppen i den taxa, som Eders Kongl. Maj:t, efter dertill af bolaget afgifvet förslag samt Eders Kongl. Maj:ts vederbörande Befallningshafvandes hörande, i nåder fastställt, och hvilken taxa i allmänhet hvart femte år bör lämpas efter sig då företeende förhållanden;

F) att bolagets direktion skall hafva skyldighet att under byggnadsåren, inom den tid och till den embetsmyndighet, Eders Kongl. Maj:t behagar i nåder föreskrifva, årligen afgifva berättelse om väganläggningens fortgång under det nästföretgånga året samt att, sedan jernvägen blifvit för trafiken upplåten, i den ordning och till den myndighet, som Eders Kongl. Maj:t bestämmer, ingifva redogörelse för hvarje års trafik och hvad dermed eger gemenskap;

G) att bolaget skall i alla rättsförhållanden, som kunna uppstå mellan detsamma och Svenska Kronan eller enskilde medborgare, lyda under Svensk domstol och vara underkastadt Svensk lag; börande i bolagsreglorna finnas utsatt, hvar bolaget har sitt laga forum; samt

H) att, i fråga om begagnande och underhållande af jernvägen med hvad dertill hörer, de föreskrifter och stadganden, som Eders Kongl. Maj:t kan finna för godt meddela, skola tjena till efterrättelse; varande bolaget och dess biträden derjemte i allmänhet skyldige att iakttaga och fullgöra hvad som, med hänsigt till den Staten tillkommande vård öfver jernbanan och tillsyn öfver trafiken derpå, kan varda i vederbörlig ordning föreskrifvet;

och har Riksdagen derjemte medgifvit bolaget rättighet:

a) att, utan kostnad eller årlig ersättning, undfå upplåtelse af sådan för jernvägsanläggningen erforderlig, Kronan tillhörig jord, som står under dess omedelbara disposition; samt

b) att för jernvägsanläggningen kostnadsfritt begagna sådana å Kronans egor belägna kalk- och stenbrott, som kunna vara disponibla.

I likhet med hvad vid sistlidne riksdag af Eders Kongl. Maj:t äskades ooh af Riksdagen beviljades, har Eders Kongl. Maj:t uti den nådiga Propositionen angående Statsverkets tillstånd och behof föreslagit, att till Eders Kongl. Maj:t må varda öfverlemnadt att, vid jernvägsarbetenas utförande, närmare bestämma de orter, som stambana eller bandel, hvartill anslag varder beviljadt, skall genomgå och de ställen den bör anlöpa; samt att Eders Kongl. Maj:t må af byggnadsanslaget använda hvad som erfordras för verkställande af undersökningar med afseende å framtida fortsättande af stambanorna inom de trakter, der Eders Kongl. Maj:t kan finna skäligt att låta dylika undersökningar anställa, dock att till detta ändamål icke användes mer än högst 25,000 R:dr.

Som hufvudsakligen enahanda bestämmelser vid flera föregående riksdagar varit meddelade, har Riksdagen bifallit hvad Eders Kongl. Maj:t i förenämnda hänseende föreslagit.

Då utaf de tillgångar, Jernvägsbyggnads-styrelsen har att för sammanbindningsbanan genom Stockholm disponera, icke mera än omkring 100,000 R:dr efter banans färdigbyggande för stationshuset återstå, har Eders Kongl. Maj:t föreslagit Riksdagen att af de medel, hvilka, på sätt ofvan nämndt är, böra å den för nordvestra stambanan beräknade kostnad kunna, genom dess förändrade riktning, inbesparas, bevilja 300,000 R:dr för uppförande af stationshus jemte banhall, enligt upprättade nya ritningar och förslag; hvarjemte Eders Kongl. Maj:t, under vilkor att Riksdagen härtill samtycker, förklarar att 300,000 R:dr redan under loppet af innevarande år må för samma ändamål utgå från Handels- och Sjöfartsfonden.

Då behovet af nödiga medels anvisande för ifrågavarande ändamål synes oafvisligt, har Riksdagen, utan afseende derpå att den af Eders Kongl. Maj:t beräknade besparingen i anläggningskostnaden för nordvestra stambanan, hvilken besparing härtill skulle kunna användas, icke förr än samma bana blifvit fullbordad, kan till beloppet bestämmas, desto heldre ansett sig nu böra bevilja det af Eders Kongl. Maj:t för stationshus jemte banhall för sammanbindningsbanan äskade belopp, 300,000 R:dr, som Eders Kongl. Maj:t i nåder medgifvit att, i sådant fall, ett lika belopp redan under innevarande år må för samma ändamål af Handels- och Sjöfartsfondens medel användas. Riksdagen har alltså, med antagande af Eders Kongl. Maj:ts erbjudande att ett belopp af 300,000 R:dr må under innevarande år från Handels- och Sjöfartsfonden utgå till uppförande af stationshus jemte banhall för sammanbindningsbanan genom Stockholm, enligt nytt förslag, till samma ändamål för år 1870 anvisat ett lika belopp eller Trehundratusen Riksdaler.

Med underdånigt tillkännagifvande af dessa beslut framhårdar Riksdagen etc.

Stockholm den 12 Maj 1869.